

Ovaj grad Guadalajara istakao se u cijelom Meksiku pokretanjem sportskih aktivnosti, koje obiteljima pružaju fizički i duhovni razvitak, te radost zdravog duha u zdravom tijelu. Grupa nogometaša koji nas prate daju novu boju ovom našem velikom susretu. Papa blagoslivlje sve i svakoga. Neka to bude poticaj za vaš apostolski rad u velikodušnom bratskom nastojanju i sa sigurnošću da Bog radi s vama da biste izgradili ljepši, ugodniji, pravedniji, ljudskiji i kršćanskiji svijet. Amen.

Prevela *Ema Vesely*

GOVOR PAPE IVANA PAVLA II. RADNICIMA MONTERREYA 1. VELJAČE 1979.

Seljaci, činovnici i prije svega radnici Monterreya!

Hvala za sve što sam mogao čuti. Hvala za sve što mogu vidjeti. Svima i svakome pojedinome mnogo hvala! Od srca vam zahvaljujem za ovaj tako topao i srdačan prijam u vašem industrijskom gradu Monterreyu. Oko njega vi živite, oko njega razvijate svoj svakodnevni rad kojim zarađujete kruh za sebe i za svoju djecu. Ovaj je grad svjedok vaših muka i vaših težnji. On je vaše djelo i djelo vaših ruku i vaše inteligencije. U tom smislu je simbol vašeg radničkog ponosa i znak nade u novi napredak i u novi, sve humaniji život. Sretan sam što se nalazim među vama kao vaš prijatelj i brat, kao drug u radu u ovom gradu Monterreyu, koji je za Meksiko nešto slično kao Nowa Huta u mojem dalekom i dragom Krakovu. Ne zaboravljam one teške godine svjetskog rata kad sam i ja doživio izravno fizički rad, isti takav kao što je vaš, sa svim njegovim dnevnim naporom, sa svom njegovom ovisnošću, težinom i monotonijom. Dijelio sam tada nevolje radnika, njihove pravedne zahtjeve i opravdane težnje. Veoma mi je dobro poznato da rad ne smije otuđivati, da ne smije osobu učiniti promašenom, nego mora odgovarati uzvišenom dostojanstvu čovjeka. Mogu posvjedočiti jednu činjenicu: u časovima najveće kušnje poljski je narod našao u svojoj vjeri u Boga, u svojem pouzdanju u Djevicu Mariju, Majku Božju, u svojoj crkvenoj zajednici, ujedinjenoj oko njezinih pastira, svjetlo koje nadilazi tamu i nerazorivu nadu. Znam da govorim radnicima koji su svjesni da su kršćani i žele proživljavati svoje kršćanstvo svom svojom energijom i sa svim posljedicama. Zato vam se papa želi obratiti s nekoliko misli koje se odnose na vaše dostojanstvo što ga imate kao ljudi i djeca Božja. Iz tog dvostrukog izvora proizaći će svjetlo koje će dati oblik vašoj osobnoj i društvenoj egzistenciji. Zaista, ako duh Isusa Krista prebiva u nama, onda moramo biti najprije zabrinuti za sve one koji nemaju dovoljno hrane, odjeće, sredstava za život i

nemaju pristupa dobrima kulture. Budući da je rad izvor prihoda za vlastito uzdržavanje, budući da je on suradnja s Bogom na usavršavanju prirode, on je i služenje braći koje oplemenjuje čovjeka, pa kršćani ne mogu biti nezainteresirani kad se radi o problemu nezaposlenosti tolikih muškaraca i žena, posebno mladih i glava obitelji, koje ta nezaposlenost vodi malodušnosti i očaju.

Oni koji imaju sreću da rade žele svoj rad obavljati u humanijim i sigurnijim uvjetima da bi tako na što pravedniji način mogli sudjelovati i u plodovima zajedničkog napora, u pitanjima nadnice, društvene sigurnosti, te mogućnosti kulturnog i duhovnog razvitka. Žele da se s njima postupa kao sa slobodnim i odgovornim ljudima, koji su pozvani sudjelovati u odlukama koje se tiču vlastitog života i vlastite budućnosti. Njihovo je osnovno pravo slobodno stvarati organizacije kojima će braniti i promicati vlastite interese i tako na odgovoran način pridonijeti općem dobru. Zadatak je neizmjeran i složen. Čine ga danas još složenijim svjetska ekonomska kriza, nered koji vlada usred nepravednih trgovačkih i financijskih organizacija, naglo iscrpljivanje nekih izvora, te opasnost od neuklonjivog zagađenja biofizičke sredine.

Da bi zaista sudjelovali u solidarnom naporu čovječanstva, latinsko-američki narodi s pravom traže da im se vrati njihova odgovornost nad dobrima koja im je priroda udijelila i opći uvjeti koji će im omogućiti da ostvare razvitak u skladu s vlastitim duhom uz sudjelovanje svih ljudskih grupa koje ih sačinjavaju. Potrebne su smjele obnove da bi se nadvladale teške nepravde naslijeđene od prošlosti i da bi se mogli suočiti s izazovom koji nameće čudesna preobrazba čovječanstva. Nova stvarnost traži nove stavove na svim nivoima, nacionalnim i međunarodnim, kao i od strane svih društvenih grupa i svih sistema. Jednostrano ukazivanje na neke druge strane i jeftini izgovor tuđim ideologijama, ma kakve one god bile, predstavljaju sve više promašene prisile.

Želi li čovječanstvo kontrolirati razvoj, koji mu izmiče iz ruku, želi li se spasiti od materijalističkog iskušenja, koje u očajničkom bijegu osvaja teren, želi li čovječanstvo osigurati istinski razvitak ljudima i narodima, ono mora radikalno ponovno proučiti poimanja napretka, koja su pod različitim imenima dopustila da zakržljaju duhovne vrednote.

Crkva nudi svoju pomoć. Ona se ne boji odlučno upozoravati na atentate na ljudsko dostojanstvo. Ona, međutim, čuva svoju osnovnu energiju da njome pomogne ljudima i ljudskim grupama, poduzetnicima i radnicima da postanu svjesni neizmjernih rezervi dobrote, koje nose u sebi i koje su već u njihovoj povijesti dale plodove, a danas moraju uroditi novim plodovima.

Radnički pokret, kojemu su Crkva i kršćani dali originalne i raznolike doprinose, posebno na ovom kontinentu, traži svoj opravdani udio odgovornosti u izgradnji novog reda u svijetu. On je okupio zajedničke težnje za slobodom i dostojanstvom. Razvio je vrednote solidarnosti, bratstva i prijateljstva. Kroz iskustvo zajedništva pobudio je originalne

oblike organiziranja, popravljajući pri tom bitno sudbinu brojnih radnika i pridonoseći, iako se to ne želi uvijek reći, da ostane trag u industrijaliziranom svijetu. Oslanjajući se na tu prošlost, morat će založiti svoje iskustvo u traženju novih putova, morat će se obnoviti i na još odlučniji način pridonijeti da se izgradi Latinska Amerika budućnosti. Pred deset godina moj je prethodnik Pavao VI pošao u Kolumbiju. Želio je narodi-ma Latinske Amerike ponijeti utjehu koju može dati zajednički Otac. Želio je sveopćoj Crkvi pokazati bogatstvo Crkva ovog kontinenta. Nekoliko godina kasnije, slaveći 80. godišnjicu prve socijalne enciklike »Rerum novarum«, napisao je: »Socijalna nauka Crkve sa svim svojim dinamizmom prati ljude u njihovu traženju. Iako se ne upliće da bi potvrdila vjerodostojnost neke određene strukture ili da bi predložila neki unaprijed izrađeni model, ona se jednostavno ne ograničava samo na to da podsjeća na neke opće principe. Socijalna nauka Crkve razvija se kroz zrelo razmišljanje u dodiru s promjenljivim situacijama ovog svijeta, primajući poticaje iz Evanđelja kao iz izvora obnove u času kad je njezina poruka prihvaćena u svoj svojoj cjelini i u svim svojim zahtjevima. Razvija se s tankočutnošću, koja je vlastita Crkvi, koju karakterizira nesebična želja da služi i velika pažnja prema najsiromašnijima. Hrani se, na kraju, bogatim iskustvom mnogih stoljeća, koje joj omogućava da stalno zauzima u svojoj trajnoj skrbi smjelu stvaralačku obnovu koju traži sadašnja situacija u svijetu.« To su riječi Pavla VI.

Dragi prijatelji, u skladu s tim načelima Crkva danas želi upozoriti na jednu tešku i veoma aktualnu pojavu, a to je problem selilaca. Ne možemo zatvoriti oči pred situacijom milijuna ljudi, koji, tražeći posao i kruh, moraju napustiti domovinu, a često puta i obitelj, suočavajući se s poteškoćama što ih stvara nova sredina, koja nije uvijek prijatna i gostoljubiva, s nepoznatim jezikom i sveopćim prilikama, koje ih uranjaju u samoću i često puta njih, njihove žene i djecu guraju na rub društva, ako se svemu tome još ne pridruži i iskorištavanje tih njihovih prilika, te im se daju niže nadnice, smanjuju povlastice socijalnog osiguranja i pomoći i daju uvjeti stanovanja nedostojni ljudskog bića. Događa se da se u praksi primjenjuje kriterij prema kojemu se nastoji postići maksimalna radna produktivnost radnika emigranta, a da se pri tom nitko ne obazire na njegovu osobu. Pred tom pojavom Crkva i dalje izjavljuje da kriterij koji na ovom, kao i na drugim područjima treba slijediti nije onaj po kojemu se dopušta da prevladaju ekonomski, socijalni i politički elementi nad čovjekom, nego dostojanstvo ljudske osobe mora biti iznad svake stvari i tom kriteriju treba podvrgnuti sve ostalo.

Stvorit ćemo svijet u kojemu se neće moći živjeti ako budemo samo težili da što više imamo i ako ne budemo prije svega mislili na radnikovu osobu, na uvjete u kojima živi kao ljudsko biće i dijete Božje predodređeno za vječnost, ako ne budemo mislili na to da mu pomognemo da bude više čovjek.

Sigurno, s druge strane, i radnik ima obveze kojima mora lojalno udovoljiti, jer bez njih ne može postojati pravedni društveni red.

Državnim vlastima, poduzetnicima i radnicima upućujem svom svojom snagom iz sveg svojeg bića poziv da razmisle nad tim načelima i da iz njih izvuku linije koje proizlaze za djelovanje. Ne nedostaju primjeri, treba to priznati, što ih daju oni koji provode primjerno u praksu ta načela socijalne nauke Crkve. Radujem se tome. Pohvaljujem odgovorne i potičem da se njihov primjer slijedi. Time će se promicati stvar bratskog suživota i bratstva među socijalnim i nacionalnim grupama. Moći će se okoristiti i ekonomija. Iznad svega će se okoristiti čovječanstvo.

No nemojmo se samo ograničiti na čovjeka! Papa vam donosi i drugu poruku. Poruku za vas, radnici Meksika, radnici Latinske Amerike: otvorite se Bogu! Bog vas ljubi. Krist vas ljubi. Majka Božja, Djevica Marija vas ljubi. Crkva i papa ljube vas i pozivaju da slijedite nepojmljivu snagu ljubavi, koja sve može nadvladati i izgraditi. Kad nam je prije 2.000 godina Bog poslao svoga Sina, on nije čekao da ljudska nastojanja najprije uklone sve vrste nepravdi. Isus Krist došao je da učestvuje u našem ljudskom životu svojim trpljenjem, svojim poteškoćama i svojom smrću. Još prije negoli je preobrazio svakodnevnii život, govorio je srcima siromaha, oslobodio ih je od grijeha, otvorio im oči k horizontu svjetla i ispunio ih radošću i nadom. To isto i danas čini Isus, koji je prisutan u vašim crkvama, u vašim obiteljima, u vašim srcima i u cijelom vašem životu. Otvorite mu sva vrata! Slavimo svi s radošću i ujedinjeni u ovom času Isusovu ljubav i ljubav njegove Majke! Neka se nitko ne osjeća isključen, napose ne oni najsiromašniji, jer ova radost dolazi od Isusa Krista i ne pripravlja vječno boravište uza se i koji već u ovome životu proklamira i naglašava naše ljudsko dostojanstvo, naše dostojanstvo djece Božje.

Nalazim se s prijateljima radnicima i zadržao bih se s vama i mnogo duže. Ali moram završiti. Svima vam koji ste ovdje prisutni, vama drugovi, u Meksiku i svim vašim sunarodnjacima koji rade izvan domovine, svim radnicima Latinske Amerike ostavljam svoj prijateljski pozdrav, svoj blagoslov i sjećanje. Svima, vašoj djeci i članovima obitelji moj bratski zagrljaj!

Prevela *Emā Vesely*

želi izazvati ničiju bol. Ona ima okus i toplinu prijateljstva, koje nam daje onaj koji je više od nas trpio, koji je za nas na križu umro i koji nam